

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

3 mei 2005

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer Jos Stassen –

betreffende de enquête bij Vlamingen over de rol en de opdracht van de VRT

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche.

Vaste leden:

de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Werner Marginet,
mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Jurgen Verstrepen;

de heren Carl Decaluwe, Stefaan De Clerck, Steven Vanackere,
Johan Verstreken;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Margriet Hermans,
de heer Herman Schueremans;

de heren Bart Caron, Dany Vandenbossche, mevrouw
Gracienne Van Nieuwenborgh.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Freddy
Van Gaever, Rob Verreycken, Frans Wymeersch;

de dames Vera Jans, Sabine Poleyn, Tinne Rombouts, de heer
Johan Sauwens;

mevrouw Patricia Ceysens, de heren Marnic De Meulemeester,
Sven Gatz;

de heren Chokri Mahassine, Jan Roegiers, André Van
Nieuwkerke.

Toegevoegde leden:

de heer Jos Stassen;

de heer Kris Van Dijck.

Zie:

288 (2004-2005)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

	Blz.
1. Toelichting van het voorstel van resolutie door de heer Jos Stassen.....	4
2. Algemene bespreking	4
3. Standpunt van de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme	6
4. Aanvullende opmerkingen van de commissieleden.....	7
5. Eindstemming	7

DAMES EN HEREN,

Op 13 april 2005 werd het voorstel van resolutie betreffende de enquête bij Vlamingen over de rol en de opdracht van de VRT neergelegd in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, met het verzoek tot spoedbehandeling in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media. De plenaire vergadering stemde hiermee in, waardoor de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media dit voorstel van resolutie al behandelde op 14 april 2005.

1. Toelichting van het voorstel van resolutie door de heer Jos Stassen

De heer *Stassen* herinnert de commissie eraan dat hij zich altijd heeft verzet tegen het idee van een bevraging. Maar naar aanleiding van de beleidsnota Media heeft het Vlaams Parlement op 2 maart 2005 een met redenen omklede motie goedgekeurd (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 19/3). Daarin vraagt het de Vlaamse Regering in punt 2 “vooraleer de onderhandelingen over de nieuwe beheersovereenkomst met de openbare omroep van start gaan, de rol en de opdracht van de openbare omroep, onder meer inzake haar culturele, informatieve en educatieve opdracht, grondig te evalueren via een brede wetenschappelijk begeleidde maatschappelijke enquête die uitmondt in een VRT-verwachtingsrapport dat als basis kan dienen voor het parlementaire debat.”

Begin april 2005 werd de bevraging gelanceerd. Daar zijn een aantal reacties op gekomen in de pers en daarover zijn in de plenaire vergadering van 13 april twee van de drie geplande actuele vragen gesteld. Mevrouw Hermans toonde zich ontgoocheld en noemde de bevraging een gemiste kans: “De brede bevraging bestaat uit welgeteld drie vragen die Jan Modaal wellicht niet zal begrijpen; laat staan dat hij ze kan beantwoorden.” Ook de heer Caron stond kritisch tegenover de bevraging: “Wat nu voorligt zijn drie vragen die enkel door experts kunnen beantwoord worden en waaruit niets geconcludeerd kan worden. Een goed onderzoek zou moeten bestaan uit een kwantitatieve bevraging bij de brede bevolking via een steekproef, en een kwalitatief onderzoek bij experts en politici. Beide elementen, in combinatie met een open publiek debat, zouden een krachtig resultaat opleveren.” De heer Caron noemde de huidige bevraging heel magertjes, vergeleken bij de ambitie die de minister hieromtrent had. De

minister heeft geantwoord dat er al duizend mensen hebben ingetekend, dat er ook nog een wetenschappelijk onderzoek komt en dat er 136.000 euro voor uitgetrokken is.

Volgens de heer Stassen blijkt uit deze vragen dat de manier waarop de vraagstelling georganiseerd wordt, niet beantwoordt aan de opdracht die het Vlaams Parlement in zijn motie heeft gegeven en de verwachtingen die de minister heeft gecreëerd. Daarom moet het parlement snel ingrijpen. Zijn voorstel van resolutie vraagt de regering dan ook te stoppen met de huidige bevraging en geeft haar de opdracht een nieuwe bevraging te organiseren die wel conform is met het tweede punt van de motie van 2 maart 2005.

2. Algemene bespreking

Volgens de heer *Carl Decaluwe* beantwoorden de vragen van de enquête aan de verwachtingen van de motie. Er is trouwens ook een wetenschapper bij de enquête betrokken. Hij hoopt wel dat men op de website bijkomende informatie kan krijgen om de drie vragen te kunnen beantwoorden. Is het mogelijk de website in die zin bij te sturen? Spreker vindt het idee om de middenveldorganisaties bij de bevraging te betrekken zeer goed. Hij vraagt de minister hoe dat zal gebeuren, en informeert hoe de resultaten zullen worden verwerkt.

De heer *Jurgen Verstrepen* steunt de heer Stassen voluit. Deze bevraging is een gemiste kans en ondermaats. Ze werd bekend gemaakt in een eenmalige kleine advertentie in een eng medium. Nochtans werd deze enquête bij de parlementsleden altijd aangekondigd als een brede bevraging. Een goede marktonderzoeker stelt zelf vragen aan een voldoende groot aantal mensen die vooral willekeurig zijn geselecteerd. Alleen op die manier is men zeker dat de meningen van alle bevolkingslagen en -groepen aan bod komen. Hier wordt het procédé omgedraaid. Alleen hoger opgeleiden met veel tijd, kennis van zaken en een internetverbinding zullen antwoorden. Spreker is echter ook geïnteresseerd in de mening van Jan Modaal.

De heer *Bart Caron* is het niet ten volle eens met de methodiek van de bevraging, maar meent dat het politieke bedrijf zichzelf niet belachelijk mag maken door de bevraging nu in te trekken. Hij roept de minister op om, samen met de Vlaamse Mediaraad, de administratie en andere experts, het onderzoek te verbreden en te verdiepen, en dus

de wetenschappelijkheid en de kwaliteit van de bevraging te verbeteren, zoals bedoeld is in punt 2 van de motie van 2 maart 2005. De heer Caron weet dat de Vlaamse Mediaraad goed nagedacht heeft over de vragen, maar daarom is die raad nog geen expert in sociologisch onderzoek. Een publiek debat aanvullen met wetenschappelijk materiaal is en blijft maatschappelijk interessant. De heer Caron verwijst naar het cultuurparticipatiedebat van vijf jaar geleden: dat er een debat gevoerd wordt, leidt finaal naar een betere beslissing. Daarom zal zijn fractie het voorstel van resolutie van de heer Stassen niet steunen.

Mevrouw *Margriet Hermans* blijft erbij dat zij ontgoocheld is omdat er geen sprake is van een brede bevraging. Maar daarom moet de bevraging nog niet ingetrokken worden: een bepaalde categorie van mensen zal heel waardevolle informatie afleveren. Deze bevraging is maar één opiniepeiling, niet de enige bindende. De spreker pleit voor diversificatie. Zij had graag gezien dat bijvoorbeeld ook de leeftijd in de enquête vermeld wordt, om een beeld te krijgen van de bevolkingsgroep die er op reageert. Ondanks deze opmerkingen zal de VLD evenmin het voorliggende voorstel van resolutie steunen.

Volgens de heer *Kris Van Dijk* was het niet de bedoeling een opiniepeiling te creëren maar wel om een debat los te weken. Dat is op zich relevant: het gaat om een beschrijving van verwachtingen. Die kan het parlementaire debat over de nieuwe beheersovereenkomst aanvullen.

De heer *Jurgen Verstrepen* wijst er nogmaals op dat er in de destijds goedgekeurde motie wordt aangedrongen op een brede wetenschappelijk begeleide maatschappelijke enquête. De bevraging voldoet niet aan deze eis.

De heer *Stassen* stelt vast dat de meerderheid het idee van een brede wetenschappelijk begeleide maatschappelijke enquête – wat hij op zich al onzin vond – verlaat ten voordele van een debat via vragen op het internet. Over die bevraging zegt professor Jacques Billiet in *De Morgen* van 11 april 2005 dat ze goed is om het debat te voeden, maar niet geschikt voor beleidsconclusies. Wat wil de meerderheid nu eigenlijk: een wetenschappelijke enquête of een debat?

Volgens de heer *Carl Decaluwe* is de opdracht van de motie voor een deel ingevuld. Hij wijst erop dat er advertenties zijn gepubliceerd, dat de zeven professoren uit de Vlaamse Mediaraad de bevraging mee hebben helpen opbouwen, onder coördinatie van een wetenschapper. Het parlement heeft in zijn motie geen wetenschappelijke enquête gevraagd. Belangrijk is nu het vervolg op deze bevraging, onder meer de wetenschappelijke verwerking daarvan. De heer Decaluwe wil weten of het nog mogelijk is de website wat klantvriendelijker te maken.

De heer *Dany Vandenbossche*, voorzitter, begrijpt de heer Stassen, maar het is niet juist om naar de motie te verwijzen. Die is immers het gevolg van het regeerakkoord en de beleidsnota. In het regeerakkoord is afgesproken dat er een bevraging zou gebeuren over de invulling van de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT. Bij die bevraging van de bevolking en het middenveld had de voorzitter op zich al bedenkingen. Hij wijst er overigens op dat in de commissie de jongste acht maanden al tal van vragen werden gesteld over de beheersovereenkomst, genoeg om die overeenkomst te stofferen en te weten wat er niet in thuis hoort. Het klopt dat dit geen statistische enquête is, maar politici zijn nu eenmaal geen statistici. De voorzitter veronderstelt tot slot dat de Vlaamse Mediaraad niet alleen rekening zal houden met de geformuleerde vragen, maar de bevraging ook zelf zal begeleiden. Dit is maar één stap in de bevraging van het middenveld.

De heer *Stassen* herhaalt dat het parlement heeft aangedrongen op een brede wetenschappelijk begeleide maatschappelijke bevraging. Nu wordt er geld uitgegeven aan iets wat niet aan die opdracht voldoet. Vraag is wat er met de resultaten daarvan gaat gebeuren. In het beste geval gaan ze leiden tot een debat, in geen enkel geval tot beleidsconclusies.

De heer *Verstrepen* verwijst eveneens naar de uitspraken van professor Billiet in *De Morgen*: “De enigen die op de vragen van de enquête zullen antwoorden, zijn mensen die betrokken zijn bij de media of heel erg gefrustreerd zijn over de VRT. De Vlaamse Mediaraad zal heus wel antwoorden evalueren en ermee rekening houden als er te veel voorgekauwde zaken inzitten.” De heer Verstrepen wil graag weten wat voorgekauwde zaken zijn.

Volgens mevrouw *Hermans* is het niet de bedoeling om uit deze bevraging meteen beleidsconclusie te trekken: het is gewoon de aanzet tot een parlementair debat.

3. Standpunt van de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

De *minister* verwijst naar zijn antwoord op de actuele vraag van 13 april in de plenaire vergadering. Het decreet bepaalt dat de beheersovereenkomst een zaak is van de regering en van de VRT en niet van het parlement. Toch wil hij het parlement en de Vlamingen zoveel mogelijk betrekken bij de nieuwe taakomschrijving van de VRT. Dat staat ook in het regeerakkoord en in de beleidsnota.

Uiterlijk zes maanden voor het verstrijken van de beheersovereenkomst moet de VRT aan de regering een ontwerp van beheersovereenkomst voorleggen. Deze kan daarop ingaan of niet. Ze kan ook in discussie gaan en wijzigingen aanbrengen. De regering zal zich daar proactief op voorbereiden. Dat is volgens hem meer dan ooit noodzakelijk, want er worden talrijke discussies gevoerd in de commissie, in het publiek en in de media. Door de Europese evoluties is de context nu helemaal anders dan in de periode van de goedkeuring van het mini- en het maxi-decreet. Deze decreten werden trouwens al bijgestuurd op zeer essentiële punten, onder meer omwille van de snelle technologische evoluties.

Om de discussie over de beheersovereenkomst voor te bereiden is de betrokkenheid van de politieke vertegenwoordigers noodzakelijk. Ook de samenleving moet de kans krijgen tot betrokkenheid. De stelling van de motie is precies dezelfde als die van de beleidsnota, al is de formulering anders.

Er komt een brede maatschappelijke bevraging. Ook de burger krijgt de kans om daarop te antwoorden. Het is niet de bedoeling een witboek op te stellen aan de hand van die bevraging, zoals men zou kunnen opmaken uit de tussenkomenst van de heer Verstrepen.

De minister heeft een wetenschappelijke opdracht gegeven aan de Mediaraad. Deze bestaat uit professoren in mediarecht, vertegenwoordigers van de gebruikers en vertegenwoordigers van de media-

sector. De mediadeskundigen zijn mevrouw De Bens van de UG, voorzitter, professor Dumortier en de heer Van den Bulck van de KULeuven, de heer Voorhoof van de UG en mevrouw Pauwels van de VUB. De vertegenwoordigers van de gebruikers zijn ACV, Gezinsbond, OIVO, Test-Aankoop en het Vermeylenfonds. Het derde onderdeel van de Vlaamse Mediaraad bestaat uit de nagenoeg volledige mediasector, met inbegrip van de beroepsjournalisten.

De minister verwijst naar het Nederlandse rapport Focus dat ook in de commissie al ter sprake is gekomen, en naar het groenboek dat de basis zal vormen van het nieuwe charter met de BBC. Conform de beleidsnota moet de Vlaamse Mediaraad ook een maatschappelijke bevraging doen. De Vlaamse Mediaraad is niet geïnteresseerd in een meting van kwantiteit, want dat is eigenlijk al bekend uit de kijk-, luister- en waarderingscijfers. De raad wil vooral weten wat er daaromtrent leeft in Vlaanderen. De minister benadrukt dat hij de vragen van de enquête niet zelf heeft opgesteld. Dat behoort tot de autonomie van de Vlaamse Mediaraad die zich inspireerde op de werkwijze in Ierland die in totaal honderd reacties had opgeleverd. In Vlaanderen waren er na drie dagen al duizend antwoorden binnengekomen.

Aan de hand van de bevraging die twee maanden loopt, maar vooral aan de hand van een wetenschappelijke stand van zaken, moet een wetenschappelijk advies worden opgesteld. Deze stand van zaken behelst onder meer de situatie in Vlaanderen en daarbuiten, de Europese evoluties, de nieuwe media, de nieuwe vormen van reclame, de aanpassing van de richtlijn en de convergentie.

Aan de hand van dat advies moet de regering zich voorbereiden op het debat met de VRT. De VRT moet op basis van haar expertise en eventueel bijgestaan door derden, een voorstel van beheersovereenkomst voorleggen. De Vlaamse Regering moet die oefening eveneens maken.

De minister meent dat de commissieleden het ermee eens zijn dat in de beheersovereenkomst de klemtoon zal moeten verschuiven van kwantiteit naar kwaliteit. Dat betekent uiteraard niet dat de VRT een nichezender moet worden of dat de omroep terug moet keren naar de amechtige staatszender die het ooit is geweest. De tijd is wel gekomen om nieuwe klemtonen te leggen.

Het is de bedoeling het brede maatschappelijke veld bij de discussie te betrekken. Alle verenigingen en organisaties die dat wensen, kunnen de enquête invullen. Deze werd ook toegestuurd aan de Vlaamse adviesraden: de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid, de Vlaamse Onderwijsraad, de Vlaamse Gezondheidsraad, de Raad voor Cultuur, de Vlaamse Sportraad, de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad, de Vlaamse Mobiliteitsraad, de MiNa-raad, de Jeugdraad en de SERV. Deze raden kunnen aan al hun componenten zeggen wat er aan de hand is en vragen om de enquête in te vullen. Wellicht zullen sommige van deze raden ook waardevolle adviezen geven. Die bevraging zal evenwel niet de basis vormen voor de nieuwe beheersovereenkomst. Ze zal verwerkt worden door de Mediaraad.

De 136.000 euro die daarvoor gebruikt worden, dienen voor de aanwerving van een wetenschappelijke medewerker. Het gaat om de heer Coppens die aan sommige commissieleden wellicht al bekend is aangezien zijn doctoraalscriptie precies een vergelijkende studie maakt van de publieke omroepen in Europa. Hij is nu al bezig met de wetenschappelijke voorbereiding en zal daarover rapporteren in de Vlaamse Mediaraad. Dat rapport moet een publiek document worden dat ook in deze commissie kan worden besproken. Zo kan in 2005 de nieuwe beheersovereenkomst worden voorbereid die normaal medio 2006 zal worden afgesloten met het oog op een inwerkingtreding op 1 januari 2007.

De minister hecht veel belang aan een grote maatschappelijke betrokkenheid en aan een open discussie. Het gaat immers om een openbare omroep die door sommigen in vraag wordt gesteld. De minister is het daar echter niet mee eens. Hij weet dat men kritiek kan hebben bij de gehanteerde methodologie. Ook in de meerderheid zijn er mensen die daar vragen bij hebben. In elk geval vormt deze bevraging niet de basis van een witboek. Dit is geen representatieve bevraging. Er is geen representatief staal van duizend Vlamingen en dat is ook niet de bedoeling geweest. Het is een wetenschappelijk onderzoek. Het is een kwalitatieve en geen kwantitatieve enquête.

De minister zal rekening houden met de suggestie van de heer Decaluwe om de website gebruiksvriendelijker te maken en om te zorgen voor meer duiding.

Volgens de minister zou het ondanks alle vragen en bedenkingen niet verstandig zijn om een lopende enquête stop te zetten. Bovendien vloeit deze brede bevraging voort uit een beslissing goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Afsluitend benadrukt de minister dat deze enquête wetenschappelijk begeleid wordt en tot een wetenschappelijk rapport moet leiden.

4. Aanvullende opmerkingen van de commissieleden

De heer *Jos Stassen* dankt de minister voor zijn toelichting. Hij twijfelt niet aan de kwaliteit van de vragen, zolang ze gesteld worden aan organisaties als bijvoorbeeld de Vlaamse Jeugdraad. Hij betwijfelt wel of het nuttig is om dezelfde drie vragen rechtstreeks aan een breed publiek te stellen. Hij verzet zich ertegen dat deze enquête wordt voorgesteld als een breed publiek debat dat uitmond in een rapport met verwachtingen waaraan de VRT moet voldoen. Dat rapport moet gebaseerd zijn op de adviezen van organisaties als de Vlaamse Jeugdraad.

Voor de heer *Carl Decaluwe* voldoet de uitleg van de minister. Er zal gezorgd worden voor bijkomende informatie en de website wordt gebruiksvriendelijker. Hij beschrijft de repliek van de oppositie als muggenzifterij. Zijn fractie zal het voorstel van resolutie niet steunen.

De heer *Jurgen Verstrepen* suggereert om de openbare omroep de opdracht te geven een programma te maken waarin kijkers en luisteraars duidelijk kunnen maken wat ze precies van de VRT verwachten. Hij stelt voor te werken naar het voorbeeld van 'Doe de stemtest'. Het is blijkbaar toch niet de bedoeling om een wetenschappelijk onderbouwd onderzoek te voeren naar deze belangrijke aangelegenheid.

5. Eindstemming

Het voorstel van resolutie betreffende de enquête bij Vlamingen over de rol en de opdracht van de VRT wordt verworpen met 9 stemmen tegen 5.

De verslaggever

De voorzitter

Gracienne
VAN NIEUWENBORGH VANDENBOSSCHE

Dany